

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Allgemeine Wissenschaft zu predigen, oder Sittliches Wörterbuch - Cod. Ettenheim-Münster 92-96

nach 3. franz. Auflag [...]

Ettenheim-Münster 94

Cartier, Gallus

[S.l.], 1741

Zusatz

[urn:nbn:de:bsz:31-110820](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-110820)

Vittou lofs du Ioue diebstal . 2401.

„und demselben in dem abgriünd altes aru-
„soligheit stützat, dem man den die-
„saud fatts darbißten solne, ifu du si=
„uru floud foraub züwrißten?“

Was ist die unbewusstige wuff?
Der aru blosstet nicht der diener ifus,
Ist die ifu wof ärmes waffre, sondern ifu
ein list wiffre solst. Du bist gleich Ioue
zäuberer, welfe die goweiße Drißten mit
gifft dorusigro, und die iouige darüber fütten,
Ioue ist die tragichte Driß zum ewigste
stodächtig stüent, welfe auf ifu giff auf die
zuelichte wiffre züder dorte: Dolyer gessaltz
bessert die gleichfalle die wiffre zu=
dowäntleu unter Ioue fein sinne for=
bese giffst, die du Ioue wäffre wewi=
st, das es gantz gedorensch die böckliche
giff sinuab flücht, so du ifu zübrücht,
und dessen stächt nicht ofander goweffe
nimmat, bis ifu die Dord auf die züwre
stwebt.

Zusatz.

Dominus Carolus Loiseau, postquam de penio=
ribus disperuit, quas hypothecarias, vagas, aut
currentes, vel personales vocat, ad distinctionem

dientalarium, quæ à persona
 debentur, et non à fundo, quæ
 consistunt in simplicibus hypothe=
 cis, et quæ sunt institute in gra=
 tiam comerij et negotiationis pe=
 cuniarum ordinariæ: Postquæ dixit,
 has pensiones apud Romanos in usu
 non fuisse; quia mutuum pecu=
 nis cum fenore ipsis cum quatuor
 moderationibus illis, quæ successi=
 vè addite fuerunt, licitum erat:
 ait, quod cum præcipua Ariana
 Juris Gallici ex Jure Romano sint
 eruta, ita etiam harum pensionum
 origo ex illo fuerit deprompta; si=
 licet ex Leg: 2. de debit. Civ. lib.
 2. Cod. ubi Constantinus mandat,
 quod non possint recipi et repeti pe=
 cuniæ fenori data à Comitibus
 Urbium et Civitatum, quæ in Jure
 Republicæ nuncupantur, dummodo
 debitor idoneus sit solvendo soe=
 tem et fenus; additque se mira=
 ri, quod ii, qui de prædiatoribus pen=
 sionibus scripserunt, huius legis non
 fecerint mentionem, quæ procul du=
 bis est prima origo illarum.
 Nam quia ex hac lege temporum

Successione notabile incomodum
 obortum est, cui usque ad tempora
 Justiniani non obviatum fuerat,
 scilicet in tantum, quod fœnora et
 usura non possent excedere, et ul-
 tra excurrere, quàm quantum
 sortis principalis esset, nempe fo-
 tius debiti duplum, L. Si non sor-
tem, §. Supra quadruplum; D. de
Cond: indeb: et Nov: iii. et 138. qui-
bis corrigitur L. Usura C. de Usur.

Necepsse erat, ut Republica civita-
 tum loderentur, eo quod non possent
 recipere sortem suam principalem,
 antequam fœnora duplum suum at-
 tingerent, prout faciebant privati:
 Ita ut tandem pecunia ipsarum
 inutiles, et sine questu remane-
 rent, quia ipso iure sistebatur usu-
 ra, cum ad duplum pervenerat:
 quod privatis vix eveniebat, utpotè
 qui sedulo sortem principalem
 repetebant, quando animadver-
 tebant usuras non prout à dup-
 lo amplius abesse.

Quapropter ut his incommodis

obviaretur, Justinianus Nov. i 60.
condidit, qua statuebat, quod hoc
dupli moderatio locum non esset
habitura respectu Reipublicarum
illarum, Civitatum, et Comuni-
tatum, quia, inquit, magnum in-
tercedit discrimen inter debita
privatorum, que ad voluntatem
Creditoris possunt exigi, et ha-
rum pensionum Comitatus
debitarum, que exigi non pos-
sunt, materiam.

Denique hac Lex z. de Debit. Civ.
et hac Nov. i 60. directe ponunt spe-
ciem nostrarum prediarum pen-
sionum, quarum solis principalis exi-
gi non potest, et nihilominus à de-
bitore, ubi ipsi visum fuerit, reddi
potest, et que alias singulis men-
sibus non solvantur, velut usura
Romana, sed singulis Annis. Igitur
quod à Jure pro Comitatus Ci-
vitatibus statuebatur in Gallia gene-
ratim ad omnes etiam privatos ex-
tensum est; cum contra ex lege Chri-
stianismi pure usura ibidem pro-
hibita fuerint.

Enimvero Galli Christianissimi
 volentes ex una parte Evangelii
 legem servare, Mutuum date ni-
hil inde sperantes, et aliunde
 considerantes facile non esse
 mutuum gratuitum pro indigen-
 tia recuperare, ob remissionem
 charitatis ex parte Creditorum
 et duritiei ac ingratitude de-
 bitoribus satis communis, hoc Roma-
 norum inventum adhibuerunt,
 ubi questus moderatus pecunio-
 sos adducere potest ad subvenien-
 dum indigentibus nempe harum
 pensionum ratione, que ob sortis
 principalis alienationem sunt
 magis venditiones quam mutua,
 et propterea non possunt cadere
 in prohibitionem Evangelij, quod
 non nisi de mutuis loquitur.

Nilominus patrum nostrorum
 scrupulus talis fuit, ut haec pen-
 siones velut odiosae, et toleratae
 duntaxat habita fuerint εἰς
 ἄνθρωπων ἀνάγκην, propter duritiam
 hominum et necessitatem com-
 merui, non quod ex se ipsis ~~esse~~

essent verè licita, imò multi ab-
solutè dubitarent, an non obstante
comuni usu, licita forent, donec
summi Pontifices Calixtus III. et
Martinus V. hanc difficultatem di-
remerint, atque scrupulum hunc
sustulerint per Extras: Regimini 1.
et 2. de Empt: et Vend: Imo etiam
num adhuc inveniantur, qui sibi
eos conscientia ducunt.

Quapropter ipsis dati sunt
quatuor limites et moderationes,
quæ aliquo modo ad Romanarum
usurarum moderationes referuntur.

Prima, quod non debeant exce-
dere usuram unciariam, et in qui-
busdam Regionibus, ubi comercium
et negotiatio est comunis adeoque
pecunia fructuosior, usuras dex-
tantes, prout videre est apud Si-
donium Apollin: lib: 4. Ep: 24. sua
etate fenus exercitum fuisse dex-
tantibus usuris, quæ cumulus sunt
et limites questus, qui ex pecunia
licite recipi potest. quod secuta est
lex Ann: 1567.

Secunda, quod hæ pensiones
non possint constitui nisi pro nu=
merata pecunia, et non pro a=
liis meribus. p.

Tertia, quod hæ pensiones ex suap=
te natura, et necessitate debe=
ant ad voluntatem debitoris
posse redimi.

Quarta, quod quia in iure Ro=
mano fœnora non poterant exigi
supra duplum, id est excedere
summam principalem... et quia
Successione temporum observatum
est, quod fœnora iam particulatim
soluta huius computationis partem
non facerent decisione. Legis Usura
Cod: de Usur: qua nihilominus post=
modum correcta fuit à Justiniano
Nov: 121 et 136. Hinc etiam in Gal=
^{simul} lia = exigi non possunt, nisi quinque
annorum reliquis pensionum pe=
cuniæ pretio constitutarum, et præ=
cedentes quæ intra quinquenniū exac=
ta non fuerunt, sunt prescripta et per=
dita edicto Regis Ludovici XII. A. 1512. Art. 71.